

DAGKRANT

HET THEATERFESTIVAL 2010

Regelmatig verschijnend blad met nieuws, opinie, advertenties, enz...

URBANMAG*

hetheater
festival

3

ZATERDAG

28

AUGUSTUS

IEDEREEN OP SCÈNE

photo: © Felix Timmermann

auteur: © Femke Van De Pontseele

Tien wassen bolletjes omhuld met watten, vier in de vorm van een gehoorgang, naakt en vleeskleurig. Lege Nestea-flessen. Een gebruikt zakje Niocitran en een propje zakdoek. Groen gefliker. Acht van de negen stopcontacten in gebruik. Een bril die omgekeerd naar buiten staart.

Dicht bij de bar en op vijf passen van de lunch, die acht uur geleden klaarstond. Negen stoelen, vijf bezeten. Toilet op aangename wandelafstand. Drie vrouwen, twee mannen. Stilte.

Is dit scenografisch interessant?

Kan *a-pass* oftewel *advanced performance and scenography studies* hier wat mee? Als dit u allemaal niets zegt, neem dan uw programmaboekje van het theaterfestival met beide handen vast. Trek u niks aan van de sticker met het schreeuwelijke 'Geannuleerd'. Laat u ook niet afleiden door een vreemdsoortige boom. Speur niet naar koeien of dino's in de omgeving van de boom. Draai het boekje nu naar u toe, tot de achterzijde zichtbaar wordt. U heeft het parallelprogramma van het Theaterfestival ontdekt. Verder in de Dagkrant vindt u een recensie over *a-pass*, pagina 10 in het omgekeerd parallelprogrammaboekje.

Acht *a-passers* testen hun artistieke onderzoeksvragen op u uit, beste publiek, en dit geheel gratis.

Daarbij moet u wel wat geroddel achter uw rug verdragen, maar ach, zelfs over de

beste wordt al eens geroddeld. 'Hoe komt die nu van de trappen. Met zo'n schoenen, ook. Internationaal publiek hier, hé. Spanjaarden en al.' *A-pass is watching you*, en dat dus allemaal gratis en voor niks. Een neurotische madam in de toiletten? Praat tegen zichzelf? De kans is groot dat u getuige bent van een toonmoment van *a-pass*. U mag altijd blijven toekijken, u mengen in de monoloog, of de vrouw in kwestie volgen.

Hierbij bent u gewaarschuwd, trap en gang zijn meer dan saaie doorgangen naar de voorstelling. De scène is overal. Iedereen op scène.

Als u een lezer bent van het aandachtige, denkende soort, vraagt u zich misschien af of de setting in het begin van dit editoriaal echt bestaat. De ondernemenden onder u zijn misschien aan het uitvlooien hoe ze dit tafereel kunnen reproduceren.

Omdat wij een gratis medium zijn en dus niet over budget beschikken voor wedstrijd-vragen en bijbehorende iPhones, zal ik het u verklappen. Het is ons redactielokaal. De wassen bolletjes stoppen wij in onze oren zodat muziekgroepen in de foyer hun *distortion* effect kunnen testen.

Wat een dagkrantredacteur al niet lijden kan. Maar zit u daar vooral niet mee in.

DE KEUZE VAN TIMECIRCUS

In De Keuze Van...vragen we aan enkele *hangarounds* hun favoriete beeld toe te lichten aan de hand van een korte tekst. Vandaag Timecircus!

*XABBIÏSME:

Het xabbiïsme is een methode die het in elk tijdperk mogelijk maakt om kennis en ideeën op een bevredigende manier in overeenstemming te brengen met de levenswijze.

We leven in een wereld waarin we slechts flarden encyclopedische kennis opvangen, waarin methoden steeds en zeer snel vernieuwen en soms maar heel kort dienst doen. Het xabbiïsme is een oerinstinctmethode waarbij je altijd gebruik maakt van beschikbare materialen maar ook van veranderingen die de katalysator kunnen zijn voor nieuwe impulsen, nieuw werk. Zo wordt de persoonlijkheid, cultuur en positie in de wereld tot uitdrukking gebracht.

Het xabbiïsme is een mondiale kunstvorm die al het materiële omvat, zowel de categorieën van zaken zonder praktisch nut, het puur esthetische, als de meer voorkomende categorieën van uiterste functionaliteit.

Het xabbiïsme is een stroming waarbij uitzonderlijk veel wekerende elementen bij verschillende culturen waar te nemen zijn, terwijl deze culturen soms geen gemeenschappelijke eigenschappen bezitten. Het gaat om kunst

ontsproten uit de noodzaak. De vindingrijkheid waarmee gebruik gemaakt wordt van nieuwe inzichten, materialen en technieken, weerspiegelen de levenskracht van de xabbiïst. Tradities en authenticiteit zijn goud waard.

Het leven in deze wereld wordt bepaald door geschiedenis en traditie maar doorgaans zijn werkwijze of methode slechts een kort leven beschoren. Belangrijke informatie en schoonheid gaan verloren of geraken in onbruik. Het xabbiïsme maakt gebruik van de beste en mooiste systemen, de meest elementaire, eenvoudigste technieken. Deze technieken zijn dikwijls verscholen door ornamentele moderniteit maar blijven

de basis. Niet zelden zien we de gemoderniseerde en geperfectioneerde systemen terugplooiën naar de eenvoud.

Alles wat een mens maakt heeft:
*structuur / model
*vorm / compositie

De liefde voor het leven en de kunsten zijn noodzakelijk maar vooral een onverzadigbare honger naar schoonheid. De wereld waarin wij leven wordt steeds gelijkvormiger. De xabbiïst streeft geen gladgestreken werkelijkheid na, laat zich fysisch beïnvloeden door andere culturen, eerder dan zich enkel geestelijk te laten inspireren. Dit geeft een beter resultaat.

photo: © Per-Anders Pettersson

RECENSIE 1:SONGS

De kijker voelt zich in zijn kruis getast.

Nicole Beutler is een Duitse choreograaf, performer en curator die in Nederland werkt. Haar werk valt moeilijk onder één noemer te vatten; in haar creaties speelt ze met de grenzen van dans, performance en beeldende kunst. In haar vorige stukken *Lost my Quiet Forever* en *Les Sylphides* nam ze de oudere kunstkakken barok en ballet onder handen. Met *1:Songs* creëerde ze samen met de in Servië geboren performer Sanja Mitrovic en de Britse muzikant Gary Sheperd een veelgelaagde voorstelling over een oud thema uit de (toneel)literatuur.

Sanja Mitrovic begroet met een koele *hello* het publiek. Haar kersenrood geverfde lippen, hoge hakken en nauw aansluitende jurk maken van haar een gracieuze, verleidelijke verschijning. In de achtergrond, op de gestaag versnellende filmstills uit Rossellini's *Roma città aperta*, rent de Italiaanse filmlegende Anna Magnani. In alle wanhoop probeert ze nog haar gedepoteerde verloofde van de Duisters terug te grijpen maar ze valt. Het smachten naar die gestolen liefde wordt een thema van deze voorstelling.

Achter vijf micro's wekt Mitrovic op een verder kale scène tragische vrouwen uit de (toneel)literatuur tot leven. Eén voor één verschijnen de deerniswekkende liefdesslachtoffers op de droefgeestige tonen van Shepherds muziek. Het achtergrondscherp duidt de vrouwen met hun naam en een jaartal. Mitrovic wordt met haar hele lijf en leden Gretchen (1789). Breekbaar fluistert en zingt de jongedame over het verlangen om haar geliefde nog eens te mogen kussen. Een vrouw (1930) bidt dat haar voormalige man haar toch nog zou terugvragen. Terwijl ze zingen en het publiek toespreken, wiegen ze met een aanlokkelijke onschuld op de muziek. Deze dames worden immers gedreven door het liefdesvuur.

Waar dit vuur echter brandt, laait ook een onverbiddelijke passie die hen naar de dood drijft. De weemoed wijkt en Ophelia (1977) gaat te keer als een dolgedraaide zottin. Mitrovic wordt een *vagina dentata* die tegen de pompende en dwingende ritmiek opkrijst dat al het zaad van de wereld in haar schoot zit. De waanzinnige hartstocht wordt overwoekerd door een niet te stuiten doodsverlangen: Antigone (480 BC) eist haar dood, ze moet toch sowieso ooit sterven. De performer valt op haar knieën, begint te blaffen en ligt plots levenloos neer. Op het slagveld van neergesmeten microstatieven legt Medea (480 BC) zich bedaard neer

bij haar lot; haar man koos voor een ander, zij en haar kinderen kunnen niets anders dan dit leven verlaten.

Deze mooi opgebouwde spanningsboog doorheen het geheel genereert samen met Mitrovic' doorleefde acteerprestatie een bijzondere kracht. Op meesterlijke wijze herwerkt Nicole Beutler het eeuwenoude eros-thanatos thema naar een eigen hedendaagse taal. Zo vervaagt de oorspronkelijke setting van het verleden en worden deze vrouwen genaakbare wezens van nu.

Wanneer Mitrovic dan het applaus in ontvangst heeft genomen en plots een bisnummer inzet, proeft de kijker een wrange nasmaak. Beutler ontsluit immers hiermee de nuchtere en machtige machinerie van het theater; de beroering die u ervoer is niet meer dan het resultaat van een beredeneerde acteerprestatie. Niet dat Mitrovic het ooit anders liet uitschijnen. De hele voorstelling lang wordt ze nooit volledig één met haar personages. Ze stapt gevoelloos uit haar rol en kondigt een volgende figuur koudweg aan met: *next song*. Deze vrouwen zijn geen deel van haar. Mitrovic laat zelfs geen greintje affiniteit of medeleven blijken, ze voert hen enkel op. Deze zinsbegoocheling expliciteert ze zelfs halverwege de voorstelling met een onhandige verdwijntruc. *Vanish*, sist de speelster om dan bezwerend het duister in te schokken. Verblindend licht verdooft het netvlies van de toeschouwer en geeft haar even de kans om onzichtbaar maar niet geluidloos het podium af te rennen. Beutler bracht op die manier een sterk staaltje metatheater als een ontluisterend machtsvertoon van de acteerkunst. De toeschouwer blijft wel wat verweesd achter, want hij voelt zich serieus in zijn kruis getast.

In 1991 ontstond het Vlaamse luik van Het Theaterfestival. Aan de hand van enkele thema's wil de Dagkrant hierop terugblikken. Stefanie Van Rompaey belicht voor u het thema 'controversie'.

auteur: © Stefanie Van Rompaey

Ook dit jaar werd er weer duchtig kritiek geuit op de keuze van de jury van het Theaterfestival. En op de samenstelling van de jury zelf. Dat was vroeger niet anders. Een overzicht van veel van hetzelfde, door de jaren heen.

De meeste jaren werd het festival samengesteld door een wisselende jury, bestaande uit journalisten en theoretici afkomstig uit Nederland en Vlaanderen. Maar dit is vaak onderhevig geweest aan verandering. In 1993 heet het festival een nog "traditiegetrouwe terugblik op het vorig seizoen" te zijn. Acht van de twaalf voorstellingen komen uit Nederland. De jury hanteerde geen vooraf opgestelde criteria. Daarnaast was er een driekoppige, Nederlandse erejury die de Dommelsch Theaterprijs uitreikte. In 1998 verhuist het festival weer naar Gent alwaar de geselecteerde stukken volgens de jury toch "het beste van het voorbije seizoen" vertegenwoordigen. Twee jaar later, in 2000, luidde de kritiek dat de keuze te braaf was. Bovendien zouden er teveel stukken geselecteerd zijn - ondanks het flauwe seizoen - terwijl er slechts een minimum van zes verplicht was. Ivo Van Hove werd dat jaar twee keer geselecteerd en de "festivalabonnee" genoemd. Volgens Jerry Aerts was er een opmerkelijk verschil in de Nederlandse en Belgische jury: "De Nederlandse juryleden kijken naar het effect dat een voorstelling op het publiek heeft gehad. De Vlamingen selecteren meer naar de inhoudelijke of vernieuwende kwaliteiten van een voorstelling." En "de wind die het Vlaams-Nederlands Theaterfestival vooral vanuit Nederland van voren krijgt, waait almaar harder."

In het NRC Handelsblad klonk in 2002 de harde mening van Wilfred Takken, die het had over een "teloorgang" en de selectie "onevenwichtig en te Vlaams" vond. Bovendien zijn wij niet grappig, aldus Takken. In een artikel van Tom Rummens in De Morgen repliceert Roel Verniers, coördinator van de Vlaamse kant van het festival: "Zijn voorstel staat volkomen haaks op het festival dat we voor ogen hebben: we willen geen *best of* van het Vlaamse en Nederlandse theater zijn." De jury beweert dezelfde criteria als altijd te hanteren en zeker niet op zoek te gaan in 'de marges'.

Is het daarom dat er na 2003 hervormingen doorgevoerd worden? De professionele vakjury van de jaren ervoor wordt vervangen door twee curatoren (een Vlaamse en een Nederlandse). Ook dit brengt een golf van protest met zich mee. Wéér niet goed. Op dat moment bestaat het Nederlandse luik zeventien jaar, het Vlaamse dertien jaar; het wordt moeilijk om nog vers volk te vinden om in de jury te zetelen. De organisatie meende ook dat door de verandering de selectie minder compromissen zou sluiten en daardoor persoonlijker zou worden. Van objectiviteit was trouwens sowieso al geen sprake, al is dat wat het woord 'jury' wel oproept. Daarenboven zouden ze afwisselend de jeugd- en volwassenen-programmatie voor hun rekening nemen. Wegen twee coördinatoren op tegen de zestienkoppige vakjury (negen voor volwassenen, zeven voor jeugd) van voordien? Liv Laveyne vroeg zich toen al af of die "foutieve zweem van objectiviteit" wel een geldig excuus is om het roer radicaal om te gooien naar een verregaande subjectiviteit. In 2003 werd ook een reflectieplek en discussieplek ingericht, waar onder andere over de Noord-Zuid problematiek, 9/11 en de oorlog in Irak kon gedebatteerd worden.

Stand van zaken in 2004: geen jury, twee curatoren, Vooruit zette de samenwerking stop, stichter en directeur Sonnen werd ontslagen. Slechts één man dus, Martin Schouten, voor de volwassenenprogrammatie. Kritiek vanuit België deze keer; te braaf en traditioneel. Zijn tip: "(...) een nieuw initiatief onder een andere naam. Theaterfestival is te algemeen. Ik zou opteren voor TTT, Toneel Top Twaalf." En zie daar, *the top, after all*. Schouten zei verder dat het Theaterfestival vooral 'belangwekkend' is voor het theaterwereldje zelf. De selectie (of niet-selectie), het zou voor de makers een graadmeter voor zichzelf zijn. Je bent geselecteerd en je zit gebeiteld

**MUCH
ADO
ABOUT
NOTHING**

Kortom, wéér niet goed. Na de split met Nederland, en na het invoeren en weer afschaffen van een curatorsysteem, werd in 2006 weer voor een driekoppige jury gekozen. De selectie van 2006 is verrassender en kiest ervoor de jongere garde naast “gerijpte meesters” te zetten. Even twijfelde men zelfs over *Bij mij zijt ge veilig* van Wim Helsen. Maar dat is comedy... Guido Lauwaert publiceert een stuk in Knack dat het Theaterfestival met de grond gelijk maakt. Hij noemt het een “maat voor niets” en blijkbaar wil een “publiek van een festival dat niets nieuws brengt, (...) enkel vertier. Om in de wandelgangen en de foyers te kunnen kletsen, roddelen en knuffelen.” Dit jaar maakte hij gewag van “huisvuil” – dit getuigt alvast van veel respect voor de makers. Er zou nog veel meer van dit lekkers geciteerd kunnen worden maar laten we die oude koeien maar stinken in de sloot.

Vanaf 2007 lijkt de crisis voorbij. Het Theaterfestival zou succesvol vernieuwd zijn

en er zit meer lijn in de programmering. De volgende jaren is er minder kritiek. De zeer betreunde Wim Van Gansbeke schreef toen: “Kunst, die naam waardig, gedijt niet op harmonie maar op radicale breuken, niet op lieflijke glooiingen maar op levensgevaarlijke escarpen waar de geit gedijt, om het de dichter na te zeggen. Al de rest is min of meer acceptabele vrijetijdsbesteding.” Aha!

Jan Goossens vindt dat het Theaterfestival niet-ingewijden in de kou laat staan. Diepe zucht. Dat het Theaterfestival iets is voor *incrowd* of een vriendenclubje zou zijn, is een kritiek die al van in de begindagen klinkt. Maar ondertussen is het toch een publieksgeburen geworden. Al is het toch opmerkelijk dat bijvoorbeeld Theater Aan Zee een veel breder publiek aantrekt. Omdat het meer “midden in de mensen, midden de stad” is? Veel ‘niet-ingewijde’ Oostendenaren zien TAZ als hun jaarlijkse rendez-vous met theater. Maar onregelmatige theaterbezoekers zijn misschien iets minder snel mee met de veranderingen. Moet daarom voor ‘vertrouwd’ theater gekozen worden? Of moet er net heel vernieuwend geprogrammeerd worden? Er is een duidelijke kloof tussen de traditionalisten, die pleiten voor theater van de grote huizen, voor ‘goed en degelijk’ theater, die een ouderwetse definitie van theater huldigen. Daartegenover het begrip voor de dynamiek en het veelal hybride karakter van de podiumkunsten vandaag. Bijvoorbeeld een *1: Songs*, een *Springville*,...; niet onder één noemer te vatten.

De jury van dit jaar heeft niet voor veilig gekozen. Ondanks wat de naam laat vermoeden is het Theaterfestival niet hèt Theaterfestival. Het is een festival, zoals er nog podiumkunstenfestivals zijn. Theater Aan Zee, Bâtard, Kunstenfestivaldesarts, het Internationaal Festival van de Brigittines, Amperdans, Festival Kanal, Next, Performatik, Working Title Festival... en dat is nog maar een greep uit het aanbod in Vlaanderen en Brussel. Daarom alleen al hoeft het Theaterfestival zich niet te verdedigen: noch voor de keuze, noch voor de jury. Het pretendeert niet een soort standaard te zijn, laat staan een *theatre of excellence* te selecteren. Vaak geponeerd (en bespot) is wel de term ‘belangwekkend’... Het feit dat Don Verboven na vier jaar besluit de fakkel over te dragen, is al een signaal dat dit geen statisch festival is. Het is integendeel, een festival dat open staat voor verandering.

Zoals we allemaal weten is kritiek nodig én heilzaam. Maar af en toe geldt: “*Note this before my notes: There’s not a note of mine that’s worth the noting.*” (Shakespeare, *Much Ado about Nothing*)

TUSSEN SCHIJN EN WEZEN.

auteur: © Flor Declercq

Wat is dat toch met het theater en zijn publiek? Voorheen werd het Theaterfestival verweten te voorspelbaar te zijn. Languit gestrekt in de pluiche, geeuwden enkele kunstpauzen dat het wel wat verrassender mocht. Niche programmering, zo luidt de gepaapte kritiek nu, sinds Don Verboven aan het roer staat. Conclusie: dit festival behoeft een prikkelende programmatie dat de platgetreden paden mijdt maar toch een lichtje doet branden bij het grote publiek. U zucht? De oplossing is eenvoudig: op naar het kijkkasttheater! Deze massa radeloze ziertjes dient het licht aangereikt te worden, alvorens ze het kan zien. Toon daarom in de aanloop van het festival alle voorstellingen op de buis, ingeleid, becommentarieerd en van nawoord voorzien door een kenner à la André Vermeulen. De toeschouwer schijnt immers onbekend werk niet te kunnen verteren. Televoting levert dan de geselecteerde voorstellingen. Op die manier wordt de festivalselectie een democratische staalkaart van wat het publiek wil (tenzij ze te lui zijn om te bellen), reikt de draagkracht van theater dankzij de openbare omroep tot aan de landsgrenzen en kunnen de specialisten niet te zeer hun stempel doordrukken (zij kunnen toch nooit opwegen tegen de telefonische stem van het grote publiek).

Lopen hier in de Singel nu slechts schimmige niche-adepten rond? De fysionomie van

de huidige toeschouwer wekt in elk geval geen achterdocht. Tevergeefs heb ik verwoed gezocht naar de theaterwufte kunstnichten die de lucht lek prikken met stellingen die boven de gewone hoofden uitsteken. Geen overaanbod van grijs-warrige, bedaagde mannen die hun kijk filteren door hun intellectueel brilletje met hoornen montuur. Geen jongmensen met de pil *Antonin Artaud, Verzameld Werk* onder de arm (al zou ik dergelijke verschijning wel heel verdacht vinden). Nee, nergens vind ik wereldvreemd gekoketeer. Men spreekt hier begrijpelijke taal, soms met enige gereserveerdheid, af en toe geëxalteerd maar nooit ontoegankelijk. Tenzij dit dan een slinkse zet is van de niche-adepten om hun eigen hermetisch festijn een alledaagse schijn te geven. Ik betwijfel het. In elk geval heb ik er nog niemand op betrapt zich in de toiletten te vermommen, zijn intellectuele dedain voor de grote massa maskerend met de milde blik van een gewone, theaterminnende burger.

Ik zag ooit ergens ten velde, na een volksverheffende theatervoorstelling in een of andere parochiezaal, Hamlet tegen een boom pissen. Hoewel het doek al lang was gevallen, begreep ik de man volledig. Het zou ook op mijn blaas spelen, mocht ik meemaken wat hij heeft doorstaan. Dit was theater voor mij; getergd door de grootse tragedie van een bijna bovenmenselijk verhaal, kan Hamlet ook niet meer dan zijn blaas legen en even op adem komen, zoals iedere mens.

Zo is ook die grootse erudiete schijn, die enkelen in het theater hoog willen houden, wezenlijk niets meer dan het schouwspel van kleinmenselijkheid. Daarom, beste publiek, sta op en laat u niet aanwrijven dat u het theater niet aankan.

photo: © Felix Timmermann

In 1991 zag niet enkel Het Theaterfestival het licht. Met deze rubriek willen we nagaan wat het jaar 91 ons nog allemaal te bieden had?

auteur: © Tina Ameer

We leven in een eindtijd. Er is niets meer te zeggen of te doen dat nog nieuw of van belang is. Als u het ons vraagt, wijst alles erop dat de eindigheid hét thema van het komende theaterseizoen wordt. Het is onbekend wanneer de eindigheid zich finaal zal doen gelden. 20 jaar geleden, toen het Theaterfestival voor het eerst plaatsvond, kwamen alvast een hoop dingen ten einde. Wij selecteerden een aantal van de meest significante voor u. 1991 betekende het einde van:

- Het gebrek aan inspiratie van de Kaizer Chiefs om een groepsnaam voor zichzelf te bedenken: op 13 januari vinden in Orkney tijdens een wedstrijd tussen de Zuid-Afrikaanse voetbalteams Kaizer Chiefs en Orlando Pirates 42 mensen de dood, als een bagatel uitmondt in massapaniek.
- Het eeuwig in de schaduw staan van het vrouwelijke seriemoordenaarschap tegenover het mannelijke: op 16 januari bekent Aileen Wuornos de moorden op zes mannen.
- De hoop van Amerikaanse euthanasiekandidaten: Dr. Jack Kevorkian krijgt op 5 februari in Michigan het gerechtelijk verbod opgelegd nog meer mensen te assisteren bij het plegen van zelfmoord. Hoe dan ook helpt hij tussen 1990 en 1998 130 mensen om een pijnloze, zelfgekozen dood te vinden.
- Het leven van Rodney King als onbetekenende kleine crimineel en alcoholist: na een politieachtervolging omwille van overdreven snelheid krijgt King een regen van 56 schoppen en matrakslagen over zich heen. De dag erop, 3 maart, gaan de videobeelden van het

incident de wereld rond. De beelden vormen onder meer mee de aanleiding voor de Los Angeles-rassenrellen van 1992.

- De humorloosheid van de Amerikaanse televisie: de zender Comedy Central ziet het licht. Onder andere *Southpark* zal hier zijn debuut kennen. De zender wordt gelanceerd op 1 april, HAHA!

- De onbezorgdheid van liefhebbers van agressieve honden in het Verenigd Koninkrijk; op 25 juli wordt de *Dangerous Dogs Act* uitgevaardigd, een wet die het bezit van gevaarlijke honden aan banden legt.

- De alleenheerschappij van mechanisch speelgoed in de Amerikaanse huiskamers; op 23 augustus wordt de Super Nintendo gelanceerd. Het onbeperkte recht van Lenin alles naar zichzelf te noemen; na de val van de Sovjet-Unie wordt Leningrad op 6 september opnieuw Sint-Petersburg.

- Het niet bewezen zijn van het vermoeden dat er 5300 jaar geleden al menselijk leven in Europa was: *Ötzi the Iceman*, de oudste (natuurlijke) menselijke mummie, wordt op 19 september gevonden in de Alpen.

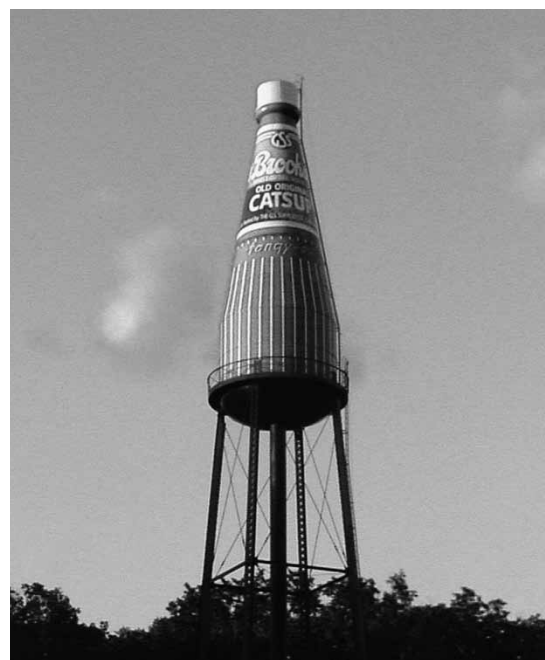
- De eenzaamheid van de asteroïde 951 Gaspra: op 29 oktober wordt Gaspra benaderd door het Amerikaanse ruimteschip Galileo.

- Het straffeloos uitvoeren van militaire en andere acties door de Verenigde Staten tegen Israël: op 30 oktober 1991, terwijl president Bush in Madrid de 'Land voor Vrede'-conferentie opent, vindt op de Atlantische Oceaan *The Perfect Storm* plaats. De storm legt zo'n 1000 mijl af langs de Amerikaanse kust, met meer dan 10 meter hoge golven. Onder andere het Kennebunkport-zomerverblijf en tevens geboortehuis van

president Bush blijft niet gespaard. Als directe repercussies van de Amerikaanse aanpak van Israël tijdens de Golfoorlog volgen onder andere ook nog: de orkaan Andrew (1992, vredesbesprekingen in Washington DC), de Northridge aardbeving (1994, ontmoeting van Bill Clinton met de Syrische president Hafed el-Assaz) en het Lewinsky-schandaal (1998, kille ontvangst van de Israëliëse premier Benjamin Netanyahu op het Witte Huis). Met deze en nog vele andere feiten bewijst de bekende website *Truth or Fiction* dat "ieder besluit dat de VS maakte ten koste van Israël, (vrijwel) onmiddellijk werd gevolgd door een (natuur)ramp." Bron: Jewish World Review.

- Radio Luxemburg: op 30 december moet de befaamde commerciële zender zijn uitzendingen stopzetten wegens niet rendabel.

- De status van ketchup als *king of condiments* in de Verenigde Staten; salsa stoot voor het eerst ketchup van de troon als meest verkochte saus.

The World's Largest Catsup Bottle in Collinsville, Illinois. De fles heeft een hoogte van 21 meter.

a.pass, een initiatief onder leiding van dramaturgen Elke Van Campenhout en Bart van den Eynde, geeft jonge theatermakers, scenografen en performers de context en een concreet parcours voor hun persoonlijk theoretisch onderzoek. Daarbij voorzien ze de nodige plekken om experimenten en tussenfases of eindresultaten van hun onderzoek te tonen. Theaterfestival is al enkele jaren één van de plaatsen waar korte indrukken, installaties en voorstellingen te zien zijn van dit internationale jonge geweld dat dit keer een thuismatch speelt; de werkrumtes van *a.pass* bevinden zich immers in deSingel.

PASSEREN BIJ A.PASS

auteur: © Christoffel Hendrickx

Op één avond al het werk van de hele bende zien is misschien wat veel gevraagd want sommige performances zijn doorlopend en overlappen elkaar. De meesten heb ik wel kort bezichtigd om een indruk op te doen maar aangezien ze vaak uit een diepgeworteld en uitgebreid onderzoek voortkomen lijkt het me zinvoller om er enkele wat uitgebreid te bekijken en te bespreken.

Een video installatie die me onder andere bijgebleven is, was *Real Time* van de Belgische Charlotte Bouckaert. Op drie afzonderlijke videoschermen laat ze jongeren bewegen en via een aparte geluidsstroom vertellen diezelfde jongeren over wat ze later willen. “Misschien als ik dan rijk ben enzo wil ik wel een villa”... Een mooi meisje natuurlijk, met gewone borsten enzo.” Je verbindt zelf het lichaam in de video aan het verhaal en krijgt een idee van de kinderlijke realiteiten die ons allen deel zijn geweest. Contrasterend aan deze idyllische schepping zijn de beelden van *Playing Democracy* van Agnese Cornelio die in verschillende camerastandpunten op vier projecties de klimaatconferentie belicht. De rest van de installatie waarbinnen deze projecties voorkomen is me wat te onsamenvattend om werkelijk zin te krijgen alle aanwezige informatie in me op te nemen. Gedurende de ganse avond ben ik toch vooral op zoek naar de actie en de live performances en laat ik me minder leiden door papierstapels en computerschermen.

De eerste performance die ik meemaak is die van Iuliana Varodi die me achteraf probeert duidelijk te maken dat “it was only a warm-up”, alsof ze zich moest verdedigen. Ook al had ik ambigue gevoelens over dit nogal improvisa-

torisch stukje, het was misschien wel overbodig om het af te schilderen als opwarming. Het interessante aan haar handelingen en omgang met het publiek is de constante twijfel die ze creëert tussen: Is dit improvisatie of bewuste omgang met de middelen van improvisatie? en Is het metaperformance of helemaal geen performance? De vraagstelling gaat dan ook over het belang van het moment en de waarde van performatieve handelingen: “What would I say today if I was to leave for good tomorrow?” en “You give me your time so I want to give something in return”.

Daarnaast stelt ze ook vrij scherp de verwachtingen van het publiek in vraag en speelt ze met de idee van voyeurisme en exhibitionisme: mannen die kijken omdat een vrouw met een doorzichtig kleedje lipstick opdoet bijvoorbeeld. Maar tenslotte gaat het volgens Iuliana om één terugkerend verschijnsel; “the relationship between I (of eye) & reality” en die verandert bij elke theatrale ingreep: het licht aan of uit doen, jezelf verplaatsen in de ruimte, je lichaam bewegen, oogcontact maken, Het is frappant dat ze deze eigen realiteit benadrukt maar dat komt door het intense besef dat de relatie tussen acteur en publiek zeer relatief is. “I learned everything about communication and how it always fails” zegt ze, achter een laptopscherm in de duisternis, terwijl ze een email schrijft die luidop, via versterkers, verwoord wordt. Als ik na tien minuten door schuifelen en kuchen mijn ongeduld verraad, laat ze dit heel slim deel uitmaken van de voorstelling en schrijft ze in haar e-mail, wat dan ook het einde wordt van deze scène, “the audience is getting bored so I better go now”.

Daarna wordt ze nog persoonlijker en vertelt ze over haar ervaringen met het bestuderen van performance en het gebruik van het lichaam en maakt ze een mooie synchronie tussen theatertheorie en reiservaringen: “They tell me I have to know theatre to break its rules, but I enjoyed writing about Brussels without knowing it.” Deze persoonlijke statements helpen om

photo: © Felix Timmermann

de voorstelling in het 'nu' moment te betrekken en ondersteunen het metaprincipe. Ze praat dan ook hoofdzakelijk over aspecten van haar onderzoek naar de betekenis van kunst. Ze vertelde me achteraf dat ze meer volk verwachtte en nooit echt voluit was gegaan en dat de komende dagen de voorstelling heel anders zal zijn, dus ik ben benieuwd.

De tweede performance die ik grotendeels bijwoon is die van Maria Lucia. Zij stond al op Batârd festival met een installatieperformance op een nabijgelegen plein in Brussel en haar werk werd ook getoond in het groepsproject *Foam Lab* in *Echo Base*, kunstencentrum in Antwerpen. Ze creëert steeds een sferische multimediale installatie waarin ze de mens als statisch aanwezige vorm plaatst. De netwerkachtige omgeving houdt het midden tussen iets organisch en technologisch, distopisch en feeëriek. Ook hier, op het grasveld van DeSingel, creëert ze een coconachtige constructie bestaande uit een ijzeren geraamte van driehoeken. In de cocon speelt een bevreemdende, repetitieve soundscape van Simon Williams. Er zijn enkele rare mutaties en lichtinvallen zichtbaar en op de vloer worden projecties getoond die minimale veranderingen werpen op Malu haar witte kleed. Dit beginbeeld maakt ideeën los die ik associeer met McLuhan's *media as the extension of man* of het werk van Chris Verdonck en consorten. Ik zie ook her en der wat verplegingsmateriaal liggen en aan de binnenkant van de cocon hangen onderzoeksdocumenten en schetsen. Buiten is het nogal koud en er gebeurt weinig in de installatie dus ik beslis later terug te komen en eerst het performancewerk van Agnese Cornelio te bekijken in de inkomhal van deSingel (waarover later meer). Als ik daarna terugkeer naar de installatie van Malu, zit ze, met chirurgisch mondlapje, op de knieën voor een soort altaar waar een camera op gericht

staat en lijkt ze een wit blad te opereren met de aanwezige doktersspullen. De gehospitaliseerde, prothetische mens is plots zelf actor en chirurg geworden en gebruikt 'kunst' om te snijden maar wellicht ook te helen.

Tussendoor was ik dus tot bij de trap van deSingel gelopen waar zowel bovenaan als onderaan drie stoelen stonden opgesteld. Acteurs Caroline Daish, Michiel Reynaert, Philippe Severyns en Einat Tuchman hielpen Agnese Cornelio voor het uitvoeren van zijn droom. En daar gaat het ook letterlijk om. Als toeschouwer word je uitgenodigd op één van de drie stoelen onderaan de trap plaats te nemen en krijg je een gsm toestel waarmee je dan naar één van de acteurs bovenaan belt. Zij vragen je om een droom die je je herinnert te vertellen aan de hand van locaties, plaatsen in de ruimte, handelingen en bewegingen, zodat zij die binnen de ruimte kunnen uitvoeren. Achteraf zie je dat ze een bril ophebben waardoor heel de ruimte één vlekke-rije waas geworden is en ze dus voorzichtig, in een bijna ijle ruimte, bewegen. Achteraf krijg je als deelnemer dezelfde bril opgezet en word je geïnterviewd over je ervaring en de veranderde relatie ten opzichte van je droom en de ruimte waarin hij nu werd nagespeeld. Hoewel ik niet het gevoel had dat de handelingen of de ruimte iets van mijn droom werkelijk terug oproepen, ben ik er wel van overtuigd dat de reële ruimte nu telkens bepaalde associaties aan die specifieke nachtmerrie zal oproepen en dat mijn nachtelijke beelden voor altijd zullen beïnvloed zijn. Een boeiend experiment.

Vandaag en morgen zijn de *a.passers* nog aan het werk in alle ruimtes rond het festivalcentrum en vanaf morgen zullen andere dagkrantmedewerkers andere projecten belichten.

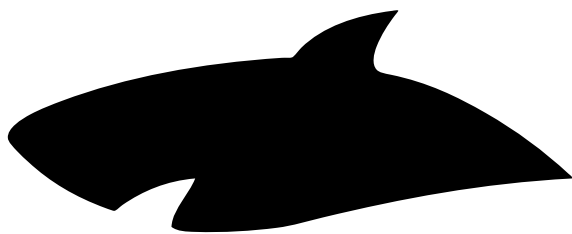
HET THEATERFESTIVAL & SCHRIJVERSPODIUM ORGANISEREN (TONEEL) AUTEURS OP HET THEATERFESTIVAL

Terwijl de jury het hedendaags theaterlandschap onder de loep neemt en daaruit een selectie maakt voor het festival doet Schrijverspodium hetzelfde maar dan met de (theater)auteurs die gelinkt zijn aan de voorstellingen die dit jaar geselecteerd zijn. Schrijverspodium heeft gekozen om het werk en de drijfveren van Joost Vandecasteele, Annelies Verbeke, Don Duyns en Heleen Verburg te belichten. Vandecasteele kon u eerder deze week bewonderen in *Otaku*, Verbeke werd door Wunderbaum onder de arm genomen voor *Rail Gourmet* en Don Duyns tekende voor *Snorro*, een voorstelling die spijtig genoeg niet hernomen kon worden. Heleen Verburg, die ook de Summerschool toneelschrijven begeleidt, vertelt meer over *Hoe overleef ik...mijn eerste zoen*, de musicalversie van het gelijknamige boek. Als vierde luik laat Schrijverspodium Mokhallad Rasem in gesprek gaan met Mesut Arslan over Arabisch teksttheater.

HET THEATERFESTIVAL ORGANISEERT... CONTEXT

Wie na het zien van de voorstellingen zin heeft in meer kan tijdens het festival enkele gesprekken en interviews met artiesten en dramaturgen bijwonen. Schrijver en filosoof Lieven De Cauter vertelt ons graag meer over *Irakese geesten*. Dramaturge Marianne Van Kerkhoven geeft ons een inkijk in het werk van Jan Decorte, en meer specifiek *Bakchai*. Theatermaakster Miet Warlop toont ons haar inspiratiebronnen en vader en zoon den Boer delen hun ervaringen over het maken van de voorstelling *Dit is mijn vader*. Tot slot heeft docent-dramaturg Geert Opsomer het over het maakproces van *A l'attente du livre d'Or* en is er een jurygesprek over de podiumkunsten in het algemeen, zij gaan de confrontatie aan met enkele politici, artistieke leiders, schrijvers en recensenten en sluiten daarmee de twintigste editie van Het Theaterfestival af.

Meer praktische en inhoudelijke informatie vindt u terug op de website (www.theaterfestival.be) of in de festivalbrochure.

fABULEUS entert TF

7 onbevungen jongeren tussen 15 en 23 jaar werden uitgenodigd om zich minstens voor de duur van het festival fataal aangetrokken te voelen tot één van de aanwezige theatermakers. Als buitengewone toeschouwer, spoorzoeker, stalker, jonge maker of schrijver brengen zij elke dag verslag uit over hun mysterieuze missie. Te volgen op hun blog, via snapshots in deze dagkrant en hier en daar live op het festival.

Filip Tielens entert Wunderbaum

Je hebt hem vast al zien staan op de brochures van het Theaterfestival. Een grote, wat alleenstaande boom met paarse en purperen bladeren. Een wondere boom.

In het project *fABULEUS Entert TF* ga ik deze boom onderzoeken. Welke boomsoort is het? Is het een mannetje of een vrouwtje? Zijn er vogelnesten in zijn/haar kruin? Hoeveel jaarringen telt de boom? Zal hij/zij ooit eindigen als papier? Waarom heeft de boom geen vrienden? Houdt hij dan niet van spechten? En komt zijn paarse kleur door de uitlaatgassen van Tinky Winky?

Ik ben geen boomchirurg noch bioloog. Dat laat me toe met een onbevungen blik te kunnen kijken naar deze boom. Ik heb nog nooit in deze boom geklommen, maar ik meen hem wel al te hebben gezien. Ergens in de heide. Maar of het nu in België was of over de grens van onze noorderburen weet ik niet meer. Je kan het hem ook zo moeilijk vragen. Hij lijkt me best groot. Misschien dus wel een Nederlander. Raar dat hij dan paarse bloesems heeft en geen oranje. Misschien moet ik de boom gewoon eens knuffelen. En dan fluistert ie vast wel iets hartstikke lief terug.

Nou nou, als deze Wunderbaum zijn/haar ontmoeting met mij maar overleeft, deze komende zeventien dagen.

Morgen, zondag, 29 augustus, om 19u, presenteert Louis Janssens zijn MINISPRINGVILLE voor MIET WARLOP voor u, festivalpubliek, met Miet Warlop zelf als eregast. Verzamelen om 18u55 in de artiestenfoyer.

Marieke Van Cauwenberghe entert Mokhallad Rasem

Wees gegroet en salaam alaykum,

Laat ik maar meteen eerlijk met u zijn: ik vind het verrassend moeilijk om mezelf te presenteren. Wat valt er te vertellen aan een onbekende lezer? Wat wil ik prijsgeven? Wat is er zo belangrijk aan mij dat de hele (internet)wereld het moet weten?

Ik kan u alvast bekennen dat ik op het punt sta een nieuw terrein te verkennen, namelijk dat van de theatermakers. De afgelopen vijf jaar heb ik me verdiept in de Islamitische cultuur en Arabisch gestudeerd. Ik ben opgegroeid in de buurt van Antwerpen en tijdens mijn studies heb ik geleidelijk aan mijn horizon verlegd, die ligt nu ergens aan de Syrisch-Irakese grens.

De persoon die mijn bron van inspiratie zal vormen de komende dagen is Mokhallad Rasem. Hij werd in 1982 geboren in Bagdad waar hij een opleiding regie volgde aan het conservatorium. Wie zijn curriculum vitae leest, kan niet anders dan concluderen dat hij geen zittend gat heeft. Het aantal theaterproducties waaraan hij heeft deelgenomen is al lang niet meer op één hand te tellen. Het aantal prijzen voor zijn regiekunsten evenmin.

Op basis van wat hij bereikt heeft, wil ik hem alvast drie karaktereigenschappen toekennen:

Hij is een doorzetter. Mokhallad is amper vier jaar ouder dan mij en hij heeft al een internationale carrière op poten gezet. Toen hij in 2005 vluchtte uit Irak, werd hij in België geconfronteerd met vooroordelen en onderwaardering. Mokhallad liet zich echter niet zo snel uit het lood slaan en veroverde een plaats op de Belgische artistieke scène. Onlangs nog sleepte hij een felbegeerde prijs

in de wacht op Theater Aan Zee . En terecht. **Hij is een rasechte mensenkenner.** Met zijn voorstelling “Irakese geesten” weet Mokhallad zijn publiek te raken, hij laat de toeschouwers onthutst en in verwarring achter. Hij slaagt er als het ware in om ons *cultureel te choqueren*.

Het is een persoon die bulkt van levenservaring. Wat doet oorlog met een mens? In hoeverre heeft de oorlog Mokhallads' leven beïnvloed? Welke ervaringen hebben Mokhallad gemaakt tot de persoon die hij nu is? Een groot deel van zijn oorlogservaringen heeft hij in een jasje van toneel gestoken en dat is maar goed ook, want zo kunnen u en ik er meer over te weten komen.

Karen Schilders entert Nicole Beutler

Aangezien Ivo Dimchev ziek is, zal ik me voortaan focussen op de voorstelling **1: Songs**, een concept van *Nicole Beutler* dat *Sanja Mitrovic*, op muziek van *Gary Shepherd*, op scène brengt.

Daar waar Dimchev aspecten van zijn hier en nu op deze wereld tot onderwerp neemt, kiest Beutler ervoor tragische vrouwelijke personages uit de theatergeschiedenis in *Sanja Mitrovic* te belichamen. Ik wens en durf te geloven dat dit geen saaie theatergeschiedenis over vrouwenfiguren oplevert, de gekozen vormgeving die omschreven wordt als *'...hun woorden op hedendaagse elektronische muziek, als ware het een concert.'*, overtuigt me daar reeds van. Ik hoop dan ook dat deze voorstelling niet enkel een interessante ontmoeting wordt tussen hedendaagse vrouwen -de performster en haar publiek- en vrouwen uit een (fictieve) geschiedenis, maar dat ook mannen zich aangesproken voelen door de vrouw op scène en de vrouwen die zij belichaamt. Moge de voorstelling zo beide geslachten enkele zaken in vraag doen stellen die ze vanzelfsprekend vinden.

Zo steken namen als Medea en Antigone al snel de kop op als men het heeft over tragische theaterfiguren. Maar waarom valt deze bijzondere eer juist hen te beurt? Wat maakte hen toen én wat maakt hen nu nog

tot tragische personages? Zijn de criteria inzake 'tragiek' veranderd doorheen de theatergeschiedenis? En wat vinden wij, anno 2010, tragische -al dan niet fictieve- vrouwenfiguren?

Fiona, de ogerprinses? Zij beleeft aan het einde van het sprookje echter wel een *Happily ever after Hallelujah*-moment. Assepoester, psychologisch en fysiek mishandeld door haar stiefzussen, ontmoet – net zoals Doornroosje en Sneeuwwitje – haar prins op het witte paard. En ze leefden nog lang en gelukkig.

Vinden we sterren als Lindsay Lohan en Amy Winehouse dan tragische figuren? Voor hun talent – hoewel de meningen daarover nogal verdeeld zijn en de 'redactie' daarover geen uitspraak wil doen – gaan als het ware duizenden prinses én hun witte paarden op de knieën. En kijken er nog eens dubbel zoveel jaloerse stiefzussen toe. Toch slagen zij er niet in genoeg te nemen met hun wezen. Is dat tragiek?

Op deze vragen wens ik mogelijke antwoorden te zoeken/bieden.

Als opwarmertje, ook al kreeg ik het er eerder koud van, doorbladerde ik de kranten, op zoek naar vrouwen. Vrouwen die door een tragisch voorval/ongeval nieuws werden. Vrouwen die tragisch nieuws veroorzaakten. Vrouwen die door in het nieuws te komen, op tragische wijze ook ineens oud/out nieuws waren.

Met wat knip-en plakwerk kreeg ik onderstaande collage.

ZONDAG 29 AUGUSTUSParalleel
programmaKeuze
2010

12:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
	unfold <i>deSingel – zwarte zaal</i>			Irakese geesten <i>Bourlaschouwburg</i>		
			Bakchai <i>deSingel – rode zaal</i>		(Toneel)auteurs op Het Theaterfestival – Gesprek over Arabisch teksttheater <i>festivalcentrum</i>	
a.pass toont onderzoek <i>festivalcentrum – programma: www.apass.be</i>						
Radio Angelo <i>Podcast op de website</i>						
Tentoonstelling xpo JARDIN/COUR Kurt Van der Elst <i>ingang deSingel</i>						
Festivalcentrum met bookshop, dagkrant, barbecue <i>festivalcentrum</i>						

URBANMAG *

* www.urbanmag.be is a non-biodegradable magazine on culture

Dagkrant medewerkers:

Hoofdredactie:

Carmen Van Cauwenbergh

Ontwerp:

Ward Heirwegh

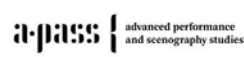
Redactie:

**Tina Ameal, Karolien Byttebier,
Flor Declercq, Alex Ferguson,
Christoffel Hendrickx,
Stefanie Van Rompaey,
Femke Van De Pontseele**

Fotografie:

**Robin Zenner, Felix
Kindermann, Jens Pée**Met de steun van de
Vlaamse OverheidVLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE**deSingel**
Internationale Kunstcampus

VLAAMS THEATER INSTITUUT

REKTO:VERSO

